

Als u zich voor 15 januari 2024 inschrijft, ontvangt u van ons het boek 'Zorg' van Lynn Berger: In een fascinerende zoektocht naar de betekenis van zorg ontdekt Lynn Berger hoe allesomvattend zorg is, maar ook hoe onzichtbaar. Daardoor denderen we ongemerkt af op de grootste zorgcrisis ooit. Hoog tijd om zorg te zien voor wat het waard is. Hoog tijd voor een betere kijk op de mens.

Informatie

Wie verzorgen de cursus?

De docenten van de vakgroep ethiek van de gezondheidszorg van het Radboudumc verzorgen de inhoud van de cursus, samen met enkele gastdocenten. De coördinatie van de cursus en de verantwoordelijkheid voor de samenhang ligt bij drs. Simone Naber.

Bij haar kunt u ook terecht voor nadere informatie:
tel (024) 3615320 / (024) 3615305,
e-mail: Simone.Naber@Radboudumc.nl

Accreditering

De vakgroep is houder van een Beperkte Instellingen Accreditering (BIA) van het College van Accreditering Huisartsen van de KNMG. De cursus is geaccrediteerd voor 22 punten.

Tijd, plaats en prijs

Deze 3,5-daagse cursus vindt plaats van dinsdagmiddag 5 maart t/m vrijdagmiddag 8 maart 2024. Kijk voor het exacte programma van de cursus op onze website: www.ethiekindehuisartspraktijk.nl. De cursuslocatie is Huize Heyendaal, Geert Grooteplein 9, Nijmegen.

De prijs van de cursus is € 1.625,-. Dit is inclusief studiemateriaal en catering en een diner, maar exclusief overnachting. Kijk voor tips voor overnachtingen in Nijmegen op onze website www.ethiekindehuisartspraktijk.nl.

Aanmelding

Voor deze cursus zijn maximaal 18 plaatsen beschikbaar. U meldt zich aan door het inschrijfformulier op www.ethiekindehuisartspraktijk.nl in te vullen of door een mailtje te sturen naar: Gerdie.vanUden@Radboudumc.nl. U kunt zich inschrijven tot en met 13 februari 2024.

Betalen kunt u na ontvangst van de factuur. Wij sturen u vervolgens een bevestiging van uw inschrijving met een uitnodiging voor de eerste bijeenkomst.

Ondanks het feit dat de grootst mogelijke zorgvuldigheid is betracht bij het samenstellen van deze folder kan het zijn dat er tussen het uitkomen en de aanvang van de cursus wijzigingen in het programma plaatsvinden.

Alle informatie uit deze folder is ook te vinden op www.ethiekindehuisartspraktijk.nl. Daar vindt u ook onze algemene voorwaarden. Wij gaan zorgvuldig met uw gegevens om. Voor meer informatie, zie ons privacy-statement op www.ethiekindegezondheidszorg.nl.

Vernieuwde opzet!
3,5-daagse cursus in maart 2024 van de
Vakgroep Ethiek van de Gezondheidszorg

De COVID-19 pandemie bracht en brengt sluimerende morele vragen scherp aan het licht, vragen over gezondheidsverschillen, over personeelstekorten, werkdruk en eisende patiënten, vragen en twijfels rond vaccinatie en alternatieve behandelingen en vragen over hoe we omgaan met onze kwetsbaarste medeburgers. Maar morele problemen zijn niet alleen van deze tijd en dit zijn niet de enige morele problemen in de huisartspraktijk. Vragen over hoe ver je gaat als huisarts voor een goede behandelrelatie of juist bij patiënten die zorg afhouden, hoe om te gaan met onprofessioneel gedrag van andere zorgverleners of collega's, over abortus en euthanasie, zijn nog steeds actueel.

Deze vragen komen voort uit de vraag 'wat is goede zorg?' en uit de kernwaarden van het huisartsenvak: persoonsgerichte, integrale en continue zorg. Deze 3,5-daagse cursus gaat over alledaagse morele problemen in uw huisartspraktijk. Soms is de morele dimensie makkelijk te herkennen, zoals bij abortus en euthanasie. Maar vooral in meer alledaagse praktijksituaties kunnen morele vragen ontstaan over wat goed is om te doen in de omgang met patiënten en collega's.

Werkwijze

In *Ethiek in de Huisartspraktijk* staan we stil bij de morele dimensie van uw handelen als huisarts. We bespreken, verhelderen en analyseren gezamenlijk de morele problemen die u als huisarts tegenkomt, en we plaatsen deze problemen in een ruimere ethische context. U ontwikkelt een grotere morele gevoeligheid en vergroot uw inzicht in de morele kwaliteit van uw handelen en dat komt de (morele) kwaliteit van uw zorg ten goede.

Wat leert u?

- U gaat de morele dimensie van uw handelen als huisarts verkennen en analyseren.
- U gaat concrete morele problemen herkennen, interpreteren en bespreken om te komen tot een verantwoord handlingsbesluit.
- U bent in staat alledaagse morele vraagstukken te plaatsen in een bredere ethische visie op de huisartsgeneeskunde.

Vertrekpunt zijn de morele problemen en vragen die u in uw dagelijks werk tegenkomt. We zullen u dan ook vragen om vóór het begin van de cursus een aantal van uw morele problemen te beschrijven. De docenten kunnen hier in het onderwijs op inhaken. Uiteraard krijgt u ook literatuur waarmee u zich kunt inlezen in de verschillende onderwerpen. Houdt u rekening met een voorbereidingstijd van ongeveer 10 uur voor de cursus als u alle literatuur wil lezen. De cursusedagen bestaan uit voordrachten van docenten, afgewisseld met discussies en oefeningen in moreel beraad in kleine groepen. U komt dus zelf ook ruimschoots aan het woord.

1 DINSDAG 5 MAART 2024 Huisartsgeneeskunde, ethiek

dr. Gert Olthuis, universitair hoofddocent ethiek van de gezondheidszorg (Radboudumc) | drs. Simone Naber, onderwijscoördinator nascholingen ethiek (Radboudumc)

Welke morele aspecten spelen mee in uw praktijkvoering? Op deze eerste middag verkennen we de morele dimensie van het huisartsgeneeskundig handelen en we gaan in op het belang van een morele bezinning op de kwaliteit van handelen. Ook maakt u kennis met enkele verschillende benaderingen in de ethiek, in het bijzonder met een oplossingsgerichte en een probleemverkennde en interpreterende benadering. De relevantie van deze twee benaderingen voor de praktijk zal tijdens een casusbespreking geïllustreerd worden.

Wat is kwaliteit van zorg eigenlijk?

2 WOENSDAG 6 MAART 2024 Verhalen, continue zorg en zorg vanuit een (multi) cultureel perspectief

dr. Gert Olthuis, universitair hoofddocent ethiek van de gezondheidszorg (Radboudumc) | dr. Marcel Becker, universitair hoofddocent ethiek (Faculteit der Filosofie, Theologie en Religiewetenschappen, Radboud Universiteit) | dr. Anke Oerlemans, universitair docent ethiek van de gezondheidszorg (Radboudumc) | drs Kamile Kartal, huisarts en docent (Radboudumc)

Is het altijd een voordeel op de hoogte te zijn van de persoonlijke situatie van uw patiënt? In de ochtend verkennen we het idee van de mens als verhaal en van een narratieve geneeskunde en ethiek. Ook gaan we in

op moreel relevante aspecten van continue zorgverlening en richten ons met name op de continuïteit in de levensloop van de patiënt, op zijn levensverhaal.

In de middag gaan we in op de culturele verschillen in de beleving van ziekte en gezondheid en in de verwachtingen van de zorgverlening. Deze verschillen kunnen een uitdaging zijn voor de huisarts. Welke cultureel bepaalde vragen of gedragingen vindt u als arts aanvaardbaar? Wat is 'tolereren' en 'respecteren', en waar liggen de grenzen?

Hoe gaat u om met de veranderende rol van de huisarts?

3 DONDERDAG 7 MAART 2024 Rechtvaardige en persoonlijke zorg

dr. Jos Kole, universitair docent beroepsethiek in de gezondheidszorg (Radboudumc) | prof. dr. Stef Groenewoud, bijzonder hoogleraar medische ethiek (Theologische Universiteit Utrecht), senior onderzoeker kwaliteit en betaalbaarheid van zorg (Radboudumc)

Hoe kunnen we de solidariteit hoog houden en toch aandacht blijven besteden aan zowel de kosten als de kwaliteit van de zorg? Belangrijke beleidsinitiatieven die gepaste zorg van hoge kwaliteit tegen acceptabele kosten beogen zijn momenteel 'Value Based Health Care' en Passende Zorg. De zorgverzekeraars hebben een grote rol bij het uitvoeren van dergelijk beleid. Hun invloed is de afgelopen jaren dan ook enorm toegenomen. Door veel huisartsen wordt deze als knellend ervaren. In de zorg voor de individuele patiënt moet de huisarts ook rekening houden met andere (potentiële) patiënten en de samenleving als geheel. Natuurlijk moeten onnodige verwijzingen worden voorkomen, maar wat is precies onnodig? Wie bepaalt welke zorg toegevoegde waarde voor patiënten heeft?

Hoe verhoudt marktwerking in de zorg zich tot het ideaal van solidariteit?

MARGRIET NOLET, HUISARTS TE OVERASSELT

Vanuit eerdere interesse heb ik me ingeschreven voor de cursus en ik ben persoonlijk verrast en professioneel verrijkt! Door de beginselen van de ethiek gedoceerd te krijgen door ervaren stafleden ethiek en erna met collegae huisartsen casus te bespreken kwam er verdieping en inspiratie: een aanrader voor iedereen!

ELIANNE SNOEREN, HUISARTS TE NIJMEGEN

De cursus *Ethiek in de huisartspraktijk* was voor mij een uitdaging om in de hectiek van alledag eens heel bewust de vertraging op te zoeken. En voor mezelf te overdenken: wat bepaalt eigenlijk - vaak intuïtief en onbewust - mijn handelen? welke oordelen heb ik? wat vind ik goede zorg maar vooral: waarom? En kan ik daar misschien ook anders naar leren kijken?

De theoretische inleidingen boden inzichten vanuit verschillende invalshoeken en waren de onderlegger voor verdere verdieping. Door vervolgens samen met mijn medecursisten onder leiding van de docenten eigen casuïstiek te bespreken was de cursus niet alleen praktisch toepasbaar, maar is ook een blijvende stimulans tot reflectie.

In de middag gaan we uw eigen persoonlijke opvattingen onderzoeken en nadenken over welke rol deze opvattingen (mogen) spelen in uw zorgverlening. Meer dan andere artsen komt de huisarts op het privé-terrein van de patiënt: in zijn huis, slaapkamer en aan het eigen bed. Hoe gaat u om met deze intimiteit? Hoe ver reikt uw verantwoordelijkheid? En hoe beschermt u uw eigen leven tegen de druk van de zorg voor uw patiënten? Wat voor een huisarts wilt u zijn?

In hoeverre voelt u zich vrij om naar uw eigen inzichten zorg te verlenen?

4 VRIJDAG 8 MAART 2024 Palliatieve zorg

dr. Jelle van Gorp, universitair docent medische ethiek | dr. Marianne Dees, huisarts en onderzoeker (Radboudumc)

Wat betekent een waardige, vreedzame of gecontroleerde dood, voor uw patiënten en voor u? Sinds enkele decennia bestaat er veel aandacht voor palliatieve zorg in de huisartspraktijk. Vandaag gaan we de beslissing om al of niet actief bij te dragen aan het beëindigen van iemands leven in een ruimer kader plaatsen. We onderzoeken de vraag wat een goede dood eigenlijk is. We zullen uitgebreid in gaan op beslissingen rond het levenseinde, waaronder euthanasie en onderzoeken wat onderaaglijk lijden is.

Bestaat er zoiets als 'een goede dood'?